

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December 2026
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	KS: Historie B, Samfundsfag C, Religion C
Lærer(e)	Peer Flyvholm, Martin Pedersen, Tina Bækgaard Sahl Lystbæk
Hold	25A

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1a	Historie: Styreformer
Titel 1b	Samfundsfag: Socialisering, social arv – og social ulighed?
Titel 1c	Religion: Asatro – Nordisk Religion
Titel 2a	Historie: Ideologernes kamp
Titel 2b	Samfundsfag: Politik i en grøn omstilling
Titel 2c	Religion: Buddhisme
Titel 3	Demokrati og medborgerskab (fællesfagligt forløb)
Titel 4	(fællesfagligt forløb)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1a	Styreformer
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Larsen, Henrik Bonne & Smitt, Thorkil, <i>En europæisk verdenshistorie</i>, Gyldendal, 2019, Afsnit:</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>1.Det klassiske Grækenland</u>: Hvorfor begynde med antikens Grækenland, Den antikke økonomi, Slavearbejdskraften, Polis - den græske bystat, Styreformer i bystaten, Demokratiet i Athen.- <u>2.Romerriget 500 f.v.t. - 500 e.v.t.</u>: Roms erobringer, Del & hersk, Slaverne, Den romerske økonomi, Den sociale og politiske lagdeling, Republikkens sammenbrud, Augustus politiske revolution, Kejserdømmet, Senantikken - Romerrigets lange nedtur, Hvorfor brød Romerriget sammen?- <u>3.Europa bliver til 500-1100</u>: Europa bliver til 500-1100, Hvad er middelalder?, Periodisering, Samfundets organisering, Økonomisk feudalisme, Politisk feudalisme, Den feudale ridder, Det politiske Europa, De Skandinaviske vikinger og Normannerne, 800-1100, Det Gejstlige Europa - Kristendommen, Den Romerske-Katolske kirke i offensiven - investiturstriden.- <u>4.Korstog, kætteri og krise 1100-1500</u>: Det første korstog 1095-1099, Retfærdig krig, Årsager og motiver til korstog Kættene, Militær, - Saladin tilbageerobre Jerusalem, Korstogens konsekvenser, Højkonjunktur, Den lille istid og den sorte død, Religiøse og sociale reaktioner, Det politiske overblik og senmiddelalderens Europa- <u>5.Reformation og Renæssance 1400-1650</u>: De Norditalienske bystater, En kulturrevolution, Det Heliocentristiske verdensbillede, Billedkunst, Arkitektur, Reformation, Bruddet med den Romersk-Katolske kirke i Rom, Hvem og hvad var Luther, Modreformationen.- <u>6.Opdagelserne: Den tidlige europæiske ekspansion: 1450-1600</u>: Columbus 1492, Den spanske erobring af Amerika, Den nye verden bliver til Amerika, Tordesillas-traktaten 1494.- <u>7.Den suveræne kongemagt 1600-1750</u>: Hvorfor enevælde? Enevældens selvforståelse, Merkantilismen, levevilkår <p>Jensen, Poul Steiner, Olsen, Knud Ryg, Sønderberg, Olaf, Frederiksen, Petersen, <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i>, Systime, 2022</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>5.Enevældens tidsalder, 1650-1750</u>: Enevældens indførsel, Enevældens samfund- <i>Oplyst enevælde, De store landbrugsreformer, Den florisante handelsperiode og krig og krise.</i> https://grundbogtil-danmarkshistorien.systime.dk/?id=140

Bryld, Carl-Johan, *Verden før 1914 - i dansk perspektiv*, systime, 2020

- Revolutionernes epoke, Den amerikanske revolution 1776 og den amerikansk uafhængighed
- Den franske revolution 1789, Stændersamfundet, Stænderforsamlingen bliver til nationalforsamling, Fra kongedømme til republik, Nationalforsamlingen revolutionerer samfundet og Republikken indføres

Thomsen, Kasper, *Historiefaglig arbejdsbog*, Systime, 2018, Af-snit: 1.3 Historiebrug

Supplerende materiale

- Kritik af Athens demokrati i *Aksel Damsgaard Madsen, Det athenske Demokrati, 1974, sp. 127-129*
- Kilde: Aksel Damsgård Madsen, *Det athenske Demokrati, 1974, sp. 91-93.*
- CFU, DRKultur, *Da Nero frelste Rom, 2013*
- Tacitus om Nero, Roms brand og kristenforfølgelserne -
- Kilde: Poul Rude, *Kirken under kejserne, 1970, sp. 104-105*
- *Poul Urban II's tale i Clermont I 1095* fra bogen Danielsen, Kim Beck, m.fl. *Fokus kernestof i historie – fra antikken til re-formen*, 1 udg. 3. oplag 2009, Gyldendal
- CFU, DRKultur, *Den sorte død, 2014* (Dokumentar)
- DR.TV. *Historien om Danmark: Reformation og Renæssance*, 3. aug. 2017 (Dokumentar)
- Niccolo Machiavelli "Fyrsten", 1513 Det følgende uddrag af "Fyrsten" (Forlaget HELIKON, 2006. Side 103-105. Oversættelse: Fritz Wolder)
- François Voltaire (1694-1778): *Tolerance - Teksten er fra "Filosofisk Lommeleksikon", 1764.*
- Locke om naturret, folkesuveræniteten og det fælles vel, Uddrag af John Locke: *Two Treatises on Government, 1688.* Her efter John W. Yolton: *The Locke Reader. Selections from the Works of John Locke*, Cambridge 1977, s. 297 f og 318.
- DR.TV. *Historien om Danmark: Enevælde og oplysningstid*, 3. aug. 2017 (dokumentar)
- Løgstrup, Birgit, *Enevældens indførelse 1660-1661*, Aarhus universitet, 2014, <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/enevaeldens-indfoerelse-1660-1661/>
- Birgit, Løgstrup, *Minifordrag – Den danske enevælde*, Aarhus universitet, 2011, <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/miniforedrag-den-danske-enevaelde/>
- Jensen, Mette Frisk, *Introduktion til enevælden, 1660-1914*, Aarhus universitet, 2021,

	https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/introduktion-til-enevaelden-1660-1814/
Omfang	¼ af undervisningen
Særlige fokuspunkter	Læreplanens mål: <ul style="list-style-type: none">- nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper- natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv- forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv- styreformer i historisk og nutidigt perspektiv- historiefaglige metoder Særlige fokuspunkter: <ul style="list-style-type: none">- Nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper.- Styreformer i historisk og nutidigt perspektiv.- Historiefaglig metode- Antikkens demokrati- Romerriget- Middelalderen- Konge og kirkemagt i vikingetid, middelalder og renæssance- Adelsvælde- Enevælde- Valgkongedømme og arvekongedømme
Væsentligste arbejdsformer	Undervisning, individuelle opgaver, kreative øvelser

Titel 1b	Samfundsfag Socialisering, social arv – og social ulighed?
Indhold	Beyer, Frederiksen & Kureer: <i>Samfundsfag C</i> , Systime ibog: <ul style="list-style-type: none">- Socialisering og identitetsdannelse: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1306- Typer af socialisering: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1305- Det senmoderne samfund: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1317 Blinkenberg & Breindahl: <i>Samfundsfag til hf</i> , Systime ibog: <ul style="list-style-type: none">- Social arv og Bourdieu: https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=424- Bourdieus teori og habitus og kapital: https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=480- Symbolsk vold: https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=479 Brøndum & Hansen: <i>Luk samfundet op</i> , Forlaget Columbus ibog: <ul style="list-style-type: none">- Anthony Giddens: https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=365- Adskillelse af tid og rum: https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=418

	<ul style="list-style-type: none">- Udlejring af sociale relationer: https://iso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=417- Den øgede refleksivitet: https://iso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=416 <p>”Sådan skaber vi mønsterbrydere - allerede i børnehaven”, videnskab.dk 3. maj 2017</p> <p>”Jeg var klar til at blive mor, så hvorfor ikke?”, Zetland 28. juli 2021</p> <p>”Forældresamarbejdet er designet til overskudsforældre”, folkeskolen.dk 29. august 2019</p> <p>”Debatindlæg: Mænd i Aalborg Øst lever 18 år kortere end kvinder i Hasseris. Det er helt uacceptabelt”, Information 2. marts 2022</p> <p>”Sundhedsminister om stigende ulighed: Vi har gjort for lidt, og vi skal gøre noget mere drastisk”, dr.dk 20. marts 2024</p> <p>”Danmarks yngste dragqueen”, dr.dk 12. december 2021</p> <p>Statistik:</p> <ul style="list-style-type: none">- https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=215#c1249- https://sociologiskset.systime.dk/?id=445- https://sociologiskesteder.systime.dk/?id=198- https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46771- www.dr.dk/documents/2024/01/24- https://www.ae.dk/analyse/2019-11-dine-foraeldres-socialklasse-har-stor-betydning-for-din-uddannelse <p>TED Talk: Sherry Turkle: Connected but alone”: https://www.ted.com/talks/sherry_turkle_connected_but_alone?subtitle=en</p> <p>DR Dokumentar: ”Én vej – to verdner”, afsnit 1 (2016)</p> <p>DR Dokumentar: ”Fattige danske børn – den usynlige arv”, afsnit 1 (2012)</p>
Omfang	9 moduler á 90 min. varighed
Særlige fokus-punkter	Fokuspunkter: <ul style="list-style-type: none">- Socialisering; primær, sekundær og dobbeltsocialisering samt tertiær socialisering- Sommerfuglemodellen- Normer og værdier- Sociale medier og medieforbrug- Negativ og positiv social arv og mønsterbrydere- Identitetsdannelse og identitetsniveauer- Bourdieu: Økonomisk, kulturel og social kapital samt habitus, felt og symbolsk vold- Social ulighed og ulighed i sundhed- Giddens og det senmoderne samfund; herunder øget refleksivitet, individualisering, adskillelse af tid og rum, udlejring af sociale relationer- Muligheder og udfordringer i det senmoderne- Ligestilling og identitet- Kvalitativ metode: Interview og interviewguide
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /skriftligt arbejde / pararbejde / klassedialoger / individuel fordybelse mv. Empirisk undersøgelse: Udarbejdelse af interviewguide og fokusgruppeinterviews om identitet og socialisering

--	--

Titel 1c	Asatro – Nordisk religion
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fra Grundbog til religion C, red. Allan Friis Clausen og Søren Korshøj Laursen, Systime, 2023.- Hvad er religion https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=278- Fakta om religion i det senmoderne samfund https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=279- Hvordan undersøger man religion? https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=277- Religion i det senmoderne samfund https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=280- Hvad er religionssociologi?- https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=c938- Hvorfor bliver man religiøs?- Fire sociologiske teorier om, hvorfor mennesker er religiøse- https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=196&L=0#c938- Myte https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=254- Ritual https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=255- Van Genneps Overgangsritual https://begrebsnoegentilreligionc.systime.dk/?id=160- Skabelsesmyten, fra Nordiske myter og sagn. Vilhelm Grønbechs gen- digtning, 1927. Kilde: Nordisk religion, s. 29-31- Fra Senmoderne religiøsitet i Danmark, red. Birgit Andersen et. al, Systime, 2008.- Samfund, individ og religion s. 7-15- Asatro: Harreskovens Blótgilde s. 16-27- Case: Michael asatroende s. 29-31- Harreskovens knæsætningsritual s. 35-36- Adam af Bremen – Ofringer i Uppsala https://natmus.dk/museer-og-slotte/nationalmuseet/undervisning-paa-nationalmuseet/undervisnings-materialer/ungdomsuddannelserne/danmarks-oldtid/kilder/adam-af-bremen-om-ofringerne-i-uppsala/- Ibn Fadlan om vikingernes (ar-rus') skikke, ca. 922 – fra https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/ibn-fadlan-om-vikingernes-ar-rus-skikke-ca-922- Livet efter døden i Asatro https://www.museerne.dk/undervisning/gratis-undervisningsmateriale/vikingerne-tro-religion/doden/- ”Asatroende tv-kendis: Thor får øl, og jeg får styrke” (Jimi Lyngvild) artikel på www.religion.dk af Ditte Jensen 30. november 2012 <p>Video:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hedning på Høje Hæle, af Helle Lyster DR-TV 2014 - https://www.dr.dk/studie/religion/himlen-over-danmark- Nationalmuseet om menneskeofringer, 2013, https://www.youtube.com/watch?v=brzD8RKSo5A- Video fra Solbjerg Blótlaug indtil 06:00:- Asatro og vanetro

	<ul style="list-style-type: none">- Fra 26:45 - 30:52 Blót med EvaMaya.- Asatro og vanetro
Omfang	Religion c: ca. 50 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Lærerplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">- udvalgte sider af yderligere én religion- etiske, herunder religionsetiske, problemstillinger- religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid- religionsfaglige metoder. <p>Særlige fokuspunkter:</p> <ul style="list-style-type: none">- Senmoderne religion- Læsning af religionsfaglige tekster- Udvalgte sider af yderligere én religion- Religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid- Religionsfaglige metoder- Ofringer- Do ut des- Ætiologiske myter (Ginnunggagap) kosmogoni – teogoni – antropogoni- Den religiøse aktør- Ritualdannelse- Overgangsritual- Funktionsguder- Medialisering
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejde, individuelle øvelser, mundtlig fremlæggelse, diskussion, informationssøgning på nettet.

Titel 2a	Ideologiernes kamp
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Carl-Johan Bryld, <i>Verden efter 1914 –i dansk perspektiv</i>, Systime</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>1.Verden 1914</u>: Europas dominans, Vestens selvforståelse, Kritisk af imperialismen, motiver og virkninger.- <u>2.Første verdenskrig</u>: Stor politik i Europa, Krigsudbruddet i 1914, Hvorfor brød krigen ud?, Krigens forløb - og dens omkostninger, Hvordan blev krigen udkæmpet, Freden: Ideer og virkelighed, Ikke forhandlinger, men et diktat- <u>3.Revolution i Europa</u>: Kommunisterne tager magten, Revolutionen i november, Stalinisme og Sovjetunionen og Sovjetunionen og verden.- <u>4.Krisen i trediverne</u>: Verdenskrigen 1929 rammer Tyskland, Hitler og Nazistpartiet, Hitlers vej til magten, en nazistisk etpartistat, Nazismens ideologi og tilhængere og Antisemitisme- <u>5.Anden verdenskrig</u>: Tysklandsekspansionspolitik, Hitler annekterer Østrig, Tjekkoslaviet - og Storbritanniens appeasement, og krigsudbruddet - Tyskland invaderer Polen, Ansvar og fortolkning, krigen i Europa, Krigens faser - Tysklands triumfer i 1939-1941 og Krigens faser - Tyskland nederlag 1941-1945- <u>6.Den kolde krig</u>: Fra samarbejde til konfrontation 1945-47, Modsætningerne mellem de tidligere allierede, Europas deling 1944-1949, Folkedemokratiseringen af Østeuropa, USA's inddæmningspolitik, To tyske stater og De to alliancesystemer, Blokdelling i Asien, Koreakrigen 1950-1953, og Kina mellem Sovjetunionen og USA, Styrkeforholdet mellem øst og Vest og Cubakrisen 1962, Våbenkapløb og terrorbalance - Sovjetunionen må opgive våbenkapløbet.- <u>7.Europæernes tilbagetog</u>: Indokinas eksempel og Vietnam, et amerikansk mareridt, USAs indgriben og USA og Sydvietnam taber krigen.- <u>10.Kommunismen</u>: Jerntæppet krakelerer 1970-1991, Gorbatsjovs reformer og Sovjetunionens sammenbrud.- Andersen, Lars m. fl. <i>Fokus 3 kernestof i historie – Fra verdenskrig til velfærd</i>, 1. udg., 5 oplag 2010, Gyldendal, side 9-21- Frederiksen, Peter, <i>Ideologiernes kamp</i>, Systime, første udgivelses år 2014. Afsnit: TEMA: Amerikansk Vietnampolitik - https://ideologi.systime.dk/?id=279 <p>Ahle, Allan m.fl. <i>Historieportalen</i>, systime 2021. kap 4, 5 & 9</p> <ul style="list-style-type: none">- Kap. 4 - Isolation, Ghetto og koncentrationslejre- Kap. 5 - I ly af krigen: Masseudryddelse- Kap. 9 - Historiebrug: Fra FN til Hollywood.

	<p>Thomsen, Kasper, <i>Historiefaglig arbejdsbog</i>, Systime, 2018, Afsnit: 1.3 Historiebrug</p> <p>Supplerende materiale</p> <ul style="list-style-type: none">- Duedahl, Poul, <i>Idéer, der gik tabt: Ondskab kan aflæses i kraniets struktur</i>. Videnskab.dk., 29. december 2021- Herning biograf, <i>Nürnberg</i>, SF studios, 2025- DR1, CFU <i>Guld, konge og fædreland</i>, 2014- <i>Nazismen</i>, Baseret på www.holocaust-uddannelse.dk, 2009- DRKultur, CFU, <i>Hitlers vej til magten (1)</i>, 1. september 2014- DRKultur, CFU, <i>Hitlers vej til magten (2)</i>, 1. september 2014- Mikkelsen, Morten, <i>Atombomben: En dommedagstrussel og et syndefald</i>, 5/8 2015, <i>Kristeligt Dagblad</i>- Meyhoff, Peder, & Mouritsen, Peter, <i>Teknologihistorie</i>, 2022, Systime, Afsnit: 13.7 Atombomben- Wellerstein, Alex, <i>Nukemap</i>, https://nuclearsecrecy.com/nukemap/- Bogomolov-kommissionens betænkning om Østeuropa, <i>Cold War International History Project, Virtual Archive</i> www.wilsoncenter.org- Møde mellem Gorbatsjov og DDR's partisekretær Egon Krenz, <i>Cold War International History Project, Virtual Archive: www.wilsoncenter.org</i>- Johnson om USA's involvering i Vietnam, 1965, https://ideologi.systeme.dk/?id=279- <i>Trumandoktrinen erklæres 12. marts 1947</i>, fra bogen Bryld og Haue, <i>Kilder til Den Nye Verden</i>, 1997, s. 18-21- DR2, CFU, <i>Vietnam - (USA var her (1))</i>, 2008
Omfang	¼ af undervisningen
Særlige fokuspunkter	<p>Læreplanens mål:</p> <ul style="list-style-type: none">- styreformer i historisk og nutidigt perspektiv- ideologernes kamp i det 20. århundrede- globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv- nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper- natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv <p>Faglige fokuspunkter:</p> <ul style="list-style-type: none">- Imperialismen- Ideologernes kamp i det 20. århundrede (liberalisme, kommunisme og nazisme)

	<ul style="list-style-type: none">- Tidens tanker: Imperialisme (Vestens selvforståelse) og nationalisme- Første verdenskrig- Den russiske revolution og Sovjetunionens kommunisme- Versaillesfreden og Weimarrepublikken- Tyskland som etpartistat/den totalitære stat- Antisemitismen- 2. Verdenskrig- Atombomben- Forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv- Kold krig- Koreakrigen- Vietnamkrigen- Cubakrisen- Sovjetunionens fald
Væsentligste arbejdsformer	Undervisning, individuelle og kreative opgave.

Titel 2b	Samfundsfag Politik i en grøn omstilling
Indhold	<p>Blinkenberg & Breindahl: <i>Samfundsfag til hf</i>, Systime ibog:</p> <ul style="list-style-type: none">- Den politiske liberalisme: https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=203- Økonomisk liberalisme: https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=204 <p>Beyer, Frederiksen & Kureer: <i>Samfundsfag C</i>, Systime ibog:</p> <ul style="list-style-type: none">- Liberal Alliance: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1269- Danmarks Demokraterne: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1508 <p>”Historien om Venstre”: https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/venstre</p> <p>”Med hoppeborg og hotdogs blev kampen mod en CO2-afgift på landbruget skudt i gang”, dr.dk 6. april 2024</p> <p>”Vanopslagh nægter at være en »dydig duks« og sortere sit skrald. Nu bakker forsker ham op”, Berlingske 7. november 2025</p> <p>”Messerschmidt om exit fra klimaaftale: Vi vil ikke være med til afgift på afgift”, dr.dk 25. juni 2024</p> <p>”Regeringen lander aftale om flyafgift med SF og Enhedslisten – nu bliver det 100 kroner dyrere for en flybillet”, dr.dk 15. december 2023</p> <p>”Frederiksen, Pape og Ellemann skændes om flyafgift på 13 kroner: Flertal af danskere vil betale langt mere”, dr.dk 12. oktober 2022 (kun grafik)</p> <p>Enhedslisten: »Der er et kæmpe hul i den klimalov, vi har i dag« Politiken 1. november 2024</p> <p>”Fælles opråb fra grønne partier: Hæv klimamålet til 90 procent i 2025”, fra radikale.dk: https://www.radikale.dk/aktuelt/nyhed/faelles-opraab-fra-groenne-partier-haev-klimamaalet-til-90-procent-i-2035/</p> <p>”Venstre-borgmester lægger pres på partitoppen: CO2-afgift må ikke koste jobs i landbruget”, dr.dk. (uddrag), 20. marts 2024</p> <p>”Markant flertal af vælgerne vil have en klimaafgift på landbruget, Altinget.dk (uddrag), 11. oktober 2023</p> <p>YouTube: Poul Nyrup Stuerene bliver i aldrig</p> <p>Statistik:</p> <ul style="list-style-type: none">- https://samfundsstatistik.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=288- https://samfundsstatistik.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=206&L=10 <p>”Partier i brand – Venstre”. DR 12. september 2022</p> <p>Debatten "Kan vi redde klimaet": https://www.dr.dk/drtv/episode/debatten_-kan-vi-redde-klimaet_557550 DR2, 6. november 2025</p>
Omfang	10 moduler a 90 min.
Særlige fokus-punkter	Fordelings – og værdipolitisk skala. Fordeling af partier og ideologier efter venstre-højre-skalaen. De store ideologier: Liberalisme, konservatisme og socialisme

	<p>De danske partier i Folketinget: Venstre, Konservativt Folkeparti, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Moderaterne, Radikale Venstre, Socialdemokratiet, SF, Enhedslisten.</p> <p>Partiernes holdning til klimaafgifter; bl.a. Co2-afgifter på landbruget, afgifter på flyrejser samt afgifter på oksekød</p> <p>Den grønne trepart og trepartsaftalen 2025</p> <p>Pariadfærd; Molins model</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/pararbejde/skriftligt arbejde / individuel fordybelse

Titel 2c	Buddhisme
Indhold	<p>Kernestof: Buddhisme i øst og vest - https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=168 Nanna Hyldgaard Hansen: Jeg vil gerne elske alle levende væsener lige højt, fra Politiken, 19.12.2004 Pamela Logan: Øjenvidne til en tibetansk himmelbegravelse, https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=168 Buddhismens historiske udvikling https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=170</p> <p>Buddhalegenden, Kilde: Sv.Aa. Bay, Fremmede religioner i nutiden, Gyldendal 1980, s. 168-176.</p> <p>Buddhismens udbredelse https://iers.grial.eu/modules/introduction/budismii/bud2index-3_dk.html Det Buddhistiske Livshjul https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=234#c809 Mahayanabuddhismen https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=235 Theravada, fra Religionsportalen, Systeme, 2017 https://religion.systeme.dk/?id=888#c2793 Religiøs praksis i Buddhismen, Spiro - de tre frelses veje: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=171 Den klassiske buddhisme: De frie ædle sandheder, Benaresprædiken, Livshjul https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=234 Vajrayana – Tibetansk Buddhisme, fra Religionsportalen, Systeme 2017, https://religion.systeme.dk/?id=888#c2795 Buddhisme i Tibet (Vajrayana/diamantvejsbuddhismen) https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=237</p> <p>Konversion – Lewis Rambo https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/index.php?id=143 Fire sociologiske teorier om, hvorfor mennesker bliver religiøse https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=196#c938</p> <p>Merete Jensen: Linda blev buddhist efter et møde med Dalai Lama. alt.dk, 7. maj 2013.</p> <p>Video Vis mig din tro (3) Julie, Buddhisme, dr.dk, tilrettelægger: Gitte Sønderby, 2013 Anne på Herrens mark – Buddhisme https://www.tv2kosmopol.dk/anne-pa-herrens-mark/anne-pa-herrens-mark-buddhisme</p>

	Den otteledede vej med Religionsnørden: Buddhisme you-tube.com/watch?t=540&v=dhSu7o3A-Aw&feature=youtu.be
Omfang	Religion C: ca. 50 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Lærerplanens mål</p> <ul style="list-style-type: none">- udvalgte sider af yderligere én religion- etiske, herunder religionsetiske, problemstillinger- religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid- religionsfaglige metoder. <p>Særlige fokuspunkter</p> <ul style="list-style-type: none">- Senmoderne religion- Læsning af religionsfaglige tekster- Udvalgte sider af yderligere én religion- Religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid- Religionsfaglige metoder- Buddhalegenden- Samsara- Asket- Samsara- An-atman- Bodhisattva- Nirvanisk Buddhisme- Karmisk Buddhisme- Apotropæisk Buddhisme- Upaya- Sutra- Buddhanatur- Visdom (pranja) og medfølelse (karuna)- Læren om altings tomhed (sunyata)- De fire ædle sandheder – den otte ledede vej
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejde, individuelle øvelser, mundtlig fremlæggelse, diskussion, informationsøgning på nettet.

Titel 3	Demokrati og medborgerskab (fællesfagligt forløb)
Indhold	<p><u>Historie:</u></p> <p>Kernestof:</p> <p>Jensen, Poul Steiner, Olesen, Knud Ryg, Søndberg, Olaf & Frederiksen, Peter, <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i>, Systime, 11/7 - 2022</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>6. Den danske revolution, 1750-1866: Krig og krise, Enevælden i modvind, Krig om Slesvig og demokratisk grundlov og ny krig og grundlov</u>- <u>7. Industrialisering og demokrati, 1866 - 1914, Forfatningskampen, Industrialisering og arbejderbevægelsen, Gårdmændenes store tid.</u>- <u>8. Verdenskrig og verdenskrise, 1914-1945: Første verdenskrig og Påskekrisen, Antidemokratiske tendenser, Neutralitet og besættelse, Samarbejdspolitikken 1940-1943 og Bruddet med tyskerne</u> <p>Busk, Katrine Charlotte, <i>Danmark i 1800-tallet</i>, Systime, 6/6 - 2023</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>10. De politiske partier og forfatningskampen: Partierne, Venstres kamp for parlamentarisme, forfatningskamp, Provisorietiden</u> <p>Ahle, Allan m.fl. <i>Historieportalen - Fra Romerriget til vor tid</i>, Systime, 2021</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>7. Forfatningskampen og de politiske partier: Partiernes fødsel, Socialismen kommer til Danmark, Forfatningskamp og Københavns befæstning, En provisorisk finanslov i 1877, På kanten af et diktatur, Bønder i kongens råd - systemskiftet i 1901 og En ny bevægelse presser på.</u> <p>Frederiksen, Peter, <i>Vores Danmarkshistorie</i>, Columbus, 2021</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>7. Brydningstider (1914-1945): Genforening og påskekrise, "kongen begår statskup" Kilde 56: Leder i "Social-Demokraten" 29. marts 1920, Kilde 57: Erklæring fra de konservatives Rigsdagsgruppe, 30. marts 1920</u> <p>Supplerende materiale:</p> <ul style="list-style-type: none">- CFU, DR1, Historien om Danmark, <i>Grundloven, folket og magten</i>, 2017 - afsnit 8- Kilde: <i>Orla Lehmanns tale ved bondemøde (1841)</i> i bogen <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i>. https://grundbogtil danmarkshistorien.systeme.dk/?id=342- ORLA LEHMANNS TALE VED CASINO-MØDET 20. MARTS 1848, <i>Danmarkshistorie.lex.dk</i>- Den gennemsete grundlov af 1866 - https://danmarkshistorien.lex.dk/Den_gennemsete_Grundlov,_28._juli_1866- Filmcentralen, <i>Slagtebænk Dybbøl – Historien om slaget ved dybbøl 1864</i>, 2014- Ravn, Esben Kjær, <i>Miniforedrag - Demokrati og demokratisering</i>, Aarhus universitet, 2011, https://danmarkshistorien.lex.dk/Miniforedrag - Demokrati og demokratisering

- Folketinget, *Grundlovens og folkestyrets udvikling*, <https://www.ft.dk/da/folkestyret/grundloven-og-folkestyret/grundlovens-og-folkestyrets-udvikling>
- Nygaard, Bertel, *Grundloven – vedtagelsen af Danmarks første grundlov i 1849* https://danmarkshistorien.lex.dk/Grundloven_-_vedtagelsen_af_Danmarks_f%C3%B8rste_grundlov_i_1849
- Jørgensen, Claus Møller, *Nationalliberalisterne, 1840-1880*, Aarhus universitet, 2011, https://danmarkshistorien.lex.dk/Nationalliberalisme,_1840-1880
- Olling, Anders & Havsteen, Hans Erik, *Kongerækken Appendiks #9: Estrup og forfatningskampen*, Politiken historie, 11. nov. 2016, <https://politikenhistorie.dk/podcast/kongeraekkenappendiks/art7725579/Estrup-og-forfatningskampen>
- *Attentat paa konseilspræsidenten – leder i Politiken*, 22. okt. 1885 uddrag, Danmarkshistorien.lex.dk https://danmarkshistorien.lex.dk/Attentat_paa_Konseilspr%C3%A6sidenten_-_Leder_i_Politiken_22._okt._1885
- Jens Lei Wendel-Hansen, *Forfatningskampen 1866-1901* https://danmarkshistorien.lex.dk/Forfatningskampen_1866-1901
- Wendel-Hansen, Erik, *Jacob Brønnum Scavenius Estrup, 1825-1913*, Danmarkshistorien.dk https://danmarkshistorien.lex.dk/Jacob_Br%C3%B8nnum_Scavenius_Estrup,_1825-1913
- Berg, Christen, *Proklamationen af visnepolitikken 13. august 1881*, Danmarkshistorie.dk <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/proklamationen-af-visnepolitikken-13-august-1881/>
- Arbejderbevægelsens historie #1: *Der blev delt tørre tæsk ud, da arbejderbevægelsen først rørte på sig i Danmark* - <https://podcasts.apple.com/dk/podcast/arbejderbev%C3%A6gelsens-historie-1-der-blev-delt-t%C3%B8rre/id1398872340?i=1000535507498&l=da>
- Tv2, CFU, *Ingemann og besættelsen*, del 1, 2020
- Tv2, CFU, *Ingemann og besættelsen*, del 2, 2020
- Appel podcast, *Samarbejdspolitikken under 2. verdenskrig*, <https://podcasts.apple.com/us/podcast/samarbejdspolitikken-under-2-verdenskrig/id1439556902?i=1000423579806>
- EMU - Danmarks læringsportal, *Befrielsen, 1.4 Modstandsfolkenes indflydelse og 1.3 Stikkerlikvideringer*, Podcast
- **Orla Lehman: De begavede, de dannede og de formuende. (i ”kampen for det gode samfund”, systime)**
- **Billede af "De blå gendarmer", korps oprettet til at indkræve skatter og opretholde orden i provisorietiden, oprettet i 1885.**

Samfundsfag:

Blinkenberg & Breindahl: *Samfundsfag til hf*, Systime ibog:

- Hvad er demokrati?: <https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=170>
- Styreformere: <https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=175>

- Det liberale demokrati: <https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=176>
- Robert Dahl: <https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=179#c616>
- Elite- og deltagelsesdemokrati: <https://samfundsfagtilhf.systime.dk/?id=535>

Rasmussen: *Politikkens kernestof*, Forlaget Columbus ibog:

- <https://politikskernestof.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=157>
- <https://politikskernestof.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=158>

”Nu er vi nået til kongerunden: Sådan fungerer det”, dr.dk 25. marts 2026

”Bent Winther: »Løkke kaster en bombe i forhandlingerne«”, Berlingske 8. maj 2026

”Troels Lund Poulsen kan især tælle til 90 på tre måder – én af dem er mest sandsynlig”, Berlingske 8. maj 2026

”Troels Lund forhandler videre med syv partier: »Det tyder på, at han allerede er ved at køre fast«”, Berlingske 14. maj 2026

Blogindlæg af Troels Lund Poulsen: <https://www.venstre.dk/nyheder/jeg-glaeder-mig-til-at-patage-mig-opgaven-som-kongelig-undersoger>

Om minksagen: <https://da.wikipedia.org/wiki/Minksagen>

Folketinget.dk: [Dit Demokrati | Styreformer](#)

Borgerforslag.dk

Statistik:

- Demokratianalysen 2024: https://duf.dk/wp-content/uploads/Demokrati-analysen_2024_-_final_version_PDF.pdf

”Statsministrene”, dr.dk: https://www.dr.dk/drtv/se/statsministrene_51008

Religion:

Kernestof:

- 5 Skarpe om Islam, fra dr.dk (Video)

- Fra Grundbogen til religion C

- Islams Historiske Udvikling

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=158>

- Islams fem søjler <https://islam.systime.dk/?id=152>

- Religionen i spil: Muslimer i Danmark:

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=161>

- Klassisk og moderne Islam af Deniz Ketir

- Sharia og retsskoler <https://islam.systime.dk/?id=156>

- Hvad er Islam <https://islam.systime.dk/?id=251#c873>

- Mange måder at være Muslim på – Jan Hjärpe

<https://islam.systime.dk/?id=231>

- Mange måder at være religiøs på: <https://islam.systime.dk/?id=231>

- Islam som modkultur: <https://islam.systime.dk/?id=248>

- Fra <https://www.islam.dk/> om de fem søjler:

- Trosbekendelse: <https://www.islam.dk/hvordan-man-bliver-muslim/>

- Bønnen: <https://www.islam.dk/meditation-og-bon/>

- Almissen: <https://www.islam.dk/penge-og-velstand/>

	<ul style="list-style-type: none">- Fasten: https://www.islam.dk/velkommen-til-ramadan/- Pilgrimsrejsen: https://www.islam.dk/pilgrimsfaerd-og-eid/- Sneaking a Camera into Mecca to Film Hajj: The World's Largest Pilgrimage with Suroosh Alvi https://www.youtube.com/watch?v=q7q_LcqbkKI- Overgangsritualet https://begrebsnoegtilreligion.systime.dk/?id=160#c479- Jihad: https://islam.systime.dk/?id=155- Videoklip: Hizb ut- Tahrir: - Det er ikke halal at stemme https://nyheder.tv2.dk/video/MTAzNDIwMTU- Videoklip med Sherin Khankan, leder af Mariam Moskeen/Femimam:- Sherin Khankan i debat med Fatih Alev https://www.youtube.com/watch?v=7mXqO0DORdI- Moské skabt af kvinder for kvinder https://islam.systime.dk/index.php?id=192 - På tro kan demokrati ikke bygges, kronik i Berlingske Tidende d. 18. juli 2005 af Mehdi Mozaffari https://detgodesamfund.systime.dk/?id=c534- Hizb ut-Tahrir om synet på samfundet https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=161#c1153- I gymnasiet med Allah, fra Gymnasieskolen 23. april 2015 <p>Video:</p> <ul style="list-style-type: none">- Islam introduktion af Religionsnorden, Andreas Moland, 2017 https://www.youtube.com/watch?v=yo9_9Cg8XJA&t=145s- Integrationsteorier assimilation, segregation og pluralistisk integration af Religionsnorden, Andreas Moland, 2018, https://www.youtube.com/watch?v=0blCH5BEQME <p>Min bror er islamist - arbejdsspørg. https://mitcfu.dk/Materiale-Info/?faust=TV0000024809&s=48615374&n=1&o=hits</p> <p>Supplerende materiale:</p> <ul style="list-style-type: none">- Spørg en lærer fra Islam: https://www.al-islam.org/ask
Omfang	Ca. 52 normalsider Historie - ¼ af undervisningstiden
Særlige fokuspunkter	<u>Historie:</u> <u>Samfundsfag:</u> Direkte demokrati Repræsentativt (indirekte) demokrati Magtens tre-delning: Lovgivende, udøvende og dømmende magt Folketinget, regering, opposition og støttepartier Ministerier og embedsværket Repræsentativitet i Folketinget Minksagen Borgerforslag Elite (konkurrence-)demokrati og deltagelsesdemokrati

<p>Politisk deltagelse; traditionel og nye former Medborgerskab Medborgerskab og ligestilling Folketingsvalget 2026; herunder valgresultater, mandatfordeling mv. Kongerunde og kongelig undersøger Kaare Strøms model over partiadfærd</p> <p><u>Religion:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Islam, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer, herunder både nutidige og klassiske tekster- Religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid- Religionsfaglige metoder- Øvelser i tekstlæsning- Indarbejdelse af der relevante faglige termer- At bibringe en forståelse af islams udvikling og dens nutidige fremtræden- Redegøre for grundlæggende sider ved islam, herunder dens formative, historiske og nutidige skikkelser- Redegøre for religiøse fænomener som myte, grundfortælling, kosmologi, eskatologi, ritual, åbenbaring, lære og etik- Anvende elementær religions faglig terminologi- Karakterisere, analysere og perspektivere tekster og andet dokumentarisk materiale- Formulere sig om væsentlige problemstillinger vedr. forholdet mellem religion og det moderne samfund <p>Samfundsfag</p> <ul style="list-style-type: none">- Demokratisering- Borgerlige bevægelser, Liberalisme, Nationalisme og Grundtvigianisme- De Nationalliberale- Grundlov og konge- 1. Slesvigske krig- 2. Slesvigske krig- Den gennemsete Grundlov 1966- Forfatningskampen- Gårdmændenes store tid- Systemskiftet 1901- Grundlovsændringen i 1915- Påskekrisen i 1920- Genforeningen- Neutralitet og besættelse- Samarbejdspolitikken
--

Væsentligste arbejdsformer	Diverse arbejdsformer, såsom virtuelt arbejde, selvstændigt arbejde, skriftligt arbejde, klasseundervisning, mindre fremlæggelser.
-----------------------------------	--